

Farmaseutti geriatrisella poliklinikalla ja iäkkäiden lääkitysongelmat

Turun kaupunki
Hyvinvointitoimiala
Susanna Lauroma
Farmaseutti
5.2.2015

Työtehtävät

- **Lääkityksen selvittäminen (potilas, omainen, muut hoitoon osallistuvat)**
- **Lääkehoidon arviointi**
- **Lääkeneuvonta potilaalle (miksi ja miten käytetään, inhalaatiotekniikka ym.)**
- **Henkilökunnan kouluttaminen**
- **Lääkelogistiikka, lämpötilojen seuranta ja lääkejätteet**

Lääkehoidon arviointi

- **Yksittäisen potilaan lääkityksen, sen tarpeen sekä tarkoituksenmukaisuuden arviointi**
 - Interaktiot
 - Päällekkäiset lääkkeet
 - Haitat vs. hyödyt
 - Munuaisten vajaatoiminta
 - Iäkkäillä vältettävät lääkkeet
 - Turhat lääkkeet, ei indikaatiota
 - Puuttuvat lääkkeet

LHA

- Tehdään kaikille mahdollisuuksien mukaan
- Havainnot ja ehdotukset lääkärille
- Keskustellaan yhdessä mahdollisista lääkemutoksista
- Kirjataan muutokset ja muutosten syyt potilastietojärjestelmään

LÄÄKITYKSEN ARVIOINTILOMAKE

PVM:

Potilaan nimi:

- GFR:
- Tulosy:

1. Yhteisvaikutukset:

2. Päällekkäisyydet:

3. Haittavaikutukset:

4. Annostukset:

5. Ottoajankohdat:

6. lääkäillä vältettävät lääkkeet:

7. Muut tärkeät havainnot:

YHTEENVETO HAVAINNOISTA LÄÄKÄRILLE:

Potilastapaus, nro 1

- **Mies, 83v.**
- **Vaimo omaishoitaja**
- **Epilepsia, hypotyreoosi, Alzheimerin tauti**
- **Alzheimerin tautiin aloitettu lääkitys muutama kuukausi aikaisemmin. Ei vastetta vaikka annosta nostettu.**
- **Vaimo väsynyt ja haluaisi miehelleen laitospaikan mahdollisimman nopeasti.**

Lääkitys

- **Neurotol Slow 200 mg x 2**
- **Thyroxin 0,1mg x 1**
- **Reminyl 16mg x 1**
- **Triobe x 1**
- **Tarv. Para-Tabs 1g x 3**

- **karbamatsepiini + galantamiini**
- **SfinxPharao: C0**
- **Galantamiinialtistus voi pienentyä yhteiskäytön seurauksena.**
- **Galantamiini vaihdettiin rivastigmiiniin.**
- **Kahden viikon kuluttua vaimo soittaa. Miehen toimintakyky on palautunut ja hän tapetoi/maalaa kodin seiniä.**

Potilastapaus, nro 2

- Nainen, 70v.
- Asuu kotona, ei apuja
- INR heitellyt pidemmän aikaa ja nyt yhtäkkiä tasoa yli 10.
- Flimmeri, hypertensio, hyperkolesterolemia, alakuloisuutta

Lääkitys

- **Marevan 3mg eom.**
- **Cardace 2,5mg x 1**
- **Furesis 20mg x 1**
- **Simvastatin 20mg x 1**
- **Citalopram 10mg x 1**
- **Para-Tabs 1g x 3**
- **Tarv. Tramal 50mg x 3**

- **tramadoli + varfariini**
- **SfinxPharao: D2**
- **Samanaikainen käyttö voi voimistaa varfariinin veren hyytymistä estäviä vaikutuksia ja lisätä vuotoriskiä.**
- **sitalopraami + varfariini**
- **SfinxPharao: C4**
- **Yhteiskäyttö lisää verenvuotoriskiä**

- Käynyt hammaslääkärissä noin viikko aikaisemmin, joka oli suositellut Daktarin 2% oraaligeelin käyttöä.
- Käyttänyt ohjeen mukaan 2,5ml x 4.

- **mikonatsoli + varfariini**
- **SfinxPharao: D2**
- **Samanaikainen mikonatsolin käyttö nostaa varfariinihoidettujen potilaiden INR-arvoja ja moninkertaistaa vuotoriskiä. Jopa lyhytaikainen mikonatsolin paikallishoito voi nostaa INR:n tasolle 10.**
- **Potilas sai fytomenadionia**
- **Mikonatsoli lopetettiin, sitalopraami → mirtatsapiini, tramadoli → kodeiini**

Potilastapaus, nro 3

- Nainen 78v.
- Asuu yksin, ilman kotiapuja
- Kaatunut kotona, täysin jalaton, pysyy pystyssä vain avustettuna
- Pari päivää ennen liikkumis- ja toimintakyky normaali
- Hypertensio, hyperkolesterolemia, hypotyreoosi

Lääkitys

- **Simvastatin 20mg x 1**
- **Somac 40mg x 1**
- **Amlodipin 5mg x 1**
- **Cardace 5mg x 1**
- **Thyroxin 0,1mg x 1**
- **Tarv. Panadol Forte 1g x 3**

- **5 päivää aikaisemmin aloitettu ihottumaan**
Terbinafin 250mg x 1
- **2 päivää aikaisemmin yskään**
Redol Comp mikstuura 10ml x 3

- **terbinafiini + dekstrometorfaani**
- **SfinxPharao: C1**
- **Dekstrometorfaanialtistus voi lisääntyä yhteiskäytössä, haittavaikutukset**
- **Molemmat lääkkeet lopetettiin**
- **Potilas kotiutui kolmantena päivänä täysin omatoimisena**

Potilastapaus, nro 4

- Nainen 83v.
- Asuu puolisonsa kanssa, tytär omaishoitaja
- Tulee matalan verensokerin vuoksi, ollut 2kk aikaisemmin selkäkipujen takia poliklinikalla
- 2 tyypin diabetes, sydämen vajaatoiminta, flimmeri, hypertensio, metastasoitunut rintasyöpä
- Lääkityksessä epäselvyyttä
- Haluaa hoitaa lääkityksen itse, ei suostu luovuttamaan lääkehoitoa kotihoidolle tai tyttärelle

- **8/2014**
- **Oxycontin 10mg 1x2 säännölliseen käyttöön**
- **Panacod lopetettu**
- **Januvia 100mg annoslasku 0,5x1**

- **Oksikodoni ei sopinut, lopetettiin**
- **Kodeiini ja parasetamoli takaisin listalle**

- **Oksikodoni aloitettu uudelleen**
- **Kokeiltu fentanyyli -laastaria, mutta ei sopinut**

- **10.10.2014**
- **Oksikodoni ei käytössä**
- **Januvia –annoslasku ei toteutunut**

- **INR 6.9, Marevan tauolle**
- **Januvia 100mg annoslasku 0,5x1**
- **Suostuu valvottuun lääkkeenantoon**

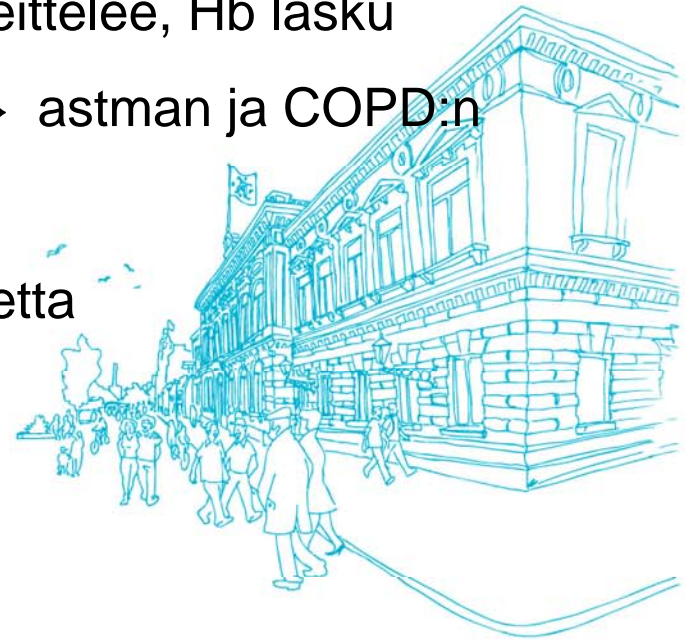
- **13.10.2014**
- **Muuttanut kotiuduttuaan mielensä ja hoitaa lääkityksen itse**
- **Käytössä Oxycontin 10mg depottabletti, jonka puolittaa**
- **Januvia –annoslasku ei edelleenkään toteutunut**

- **Jää sairaalaan osastolle**
- **INR 8.6, Marevan lopetetaan**
- **Januvia lopetetaan**
- **Kodeiini ja parasetamoli lopetetaan**
- **Oxycontin 5mg 1x2 säännölliseksi**

Huomiot lääityksissä

- **bentsodiatsepiinien käyttö** → kaatuilu, muistamattomuus, kognition heikentyminen
- **tulehduskipulääkkeiden käyttö** → turvotukset, vatsaoireet
- **varfariini – tramadoli – SSRI** → INR heittelee, Hb lasku
- **inhalaatioiden huono ottotekniikka** → astman ja COPD:n huono hoitotasapaino
- **hoitoon sitoutumattomuus** → ei vastetta
- **muistiongelmät**

Kaatuneet/kaatuilevat potilaat

- 121 potilasta, 9% (v.2013)
- Tulossyynä kaatuminen/kaatuilu
- 50 potilaan lääkelista
- Kaatumisvaaraa lisäävät lääkeryhmät -artikkeli (IKINÄ-projekti)
 - <http://www.thl.fi/thl-client/pdfs/067d82fd-8bf6-4688-a545-4dfd3112bfad>

- **100% potilaista kaatumisvaaraa lisääviä lääkaineita**
- **80% verenpainelääkkeitä, näistä 40% verenpainelääkkeitä käytössä 3 tai enemmän**
- **58% bentsodiatsepiineja**
- **Muita: statiinit, opioidit, masennuslääkkeet, epilepsialääkkeet**

Esimerkkejä lääkelistoista

- Digoksiini
 - Furosemidi
 - Bisoprololi
 - Amlodipiini
 - Ramipriili
 - Titsanidiini
 - Oksatsepaami
 - Tsopikloni
 - Buprenorfiini
- Metolatsoni
 - Furosemidi
 - Metoprololi
 - Amlodipiini
 - Ramipriili
 - Simvastatiini
 - Pregabaliini
 - Tsopikloni

- Isosorbidimononitraatti
- Furosemidi
- Bisoprololi
- Ramipriili
- Rosuvastatiini
- Valproiinihappo
- Ibuprofeeni
- Ketiapiini
- Oksatsepaami
- Tematsepaami

- Isosorbidimononitraatti
- Furosemidi
- Bisoprololi
- Lovastatiini
- Alpratsolaami
- Hydroksitsiini
- Mirtatsapiini
- Tematsepaami

- Lisipriili
- Simvastatiini
- Buprenorfiini
- Valproiinihappo
- Ketiapiini
- Tsopikloni
- Mirtatsapiini
- Loratsepaami

- Mirtatsapiini
- Kodeiini
- Oksatsepaami
- Tsopikloni

Mitä tehdään?

- **Ovatko kaikki verenpainelääkkeet tarpeellisia?**
- **Annostukset ja antoajankohdat?**
- **Indikaatiot?**
- **Bentsodiatsepiinien karsinta ja annostukset**

TURKU

HYVINVOINTITOIMIALA

KIITOS 😊

